

KUNTA-ALAN
U N I O N I
KOMMUNFACKETS UNION

5.9.2014

Valtiovarainministeriölle

Asia:

Lausuntopyyntö (1286/00.01.00.01/2014)) koskien Jukka Ahtelan selvitystä kuntaeläkkeiden rahoituksesta.

Kunta-alan unioni ry toteaa käsiteltävänä olevassa asiassa seuraavaa:

Jukka Ahtelan tekemä selvitys kuntaeläkkeiden rahoituksesta on selkeä ja asiaa monesta suunnasta ennakkoluulottomasti lähestyvä esitys haastavasta ja monia ulottuvuuksia olevasta aiheesta.

Kuntaeläkkeiden rahoitus

Kunta-alan unioni ry:n mielestä Jukka Ahtela on selvityksessään hyvin pelkistänyt palkansaajapuolen huolen perusteet ja syyt liittyen kuntaeläkkeiden rahoituksen riittävyyteen ja kestävyYTEEN ja tätä kautta työntekijöille annetun eläkelupauksen pitämiseen. Vaikka kuntaeläkkeiden rahoitukseen ei tällä hetkellä välttämättä kohdistuisikaan akuuttia uhkaa, on erittäin tärkeää seurata ja valvoa kuntaeläkkeiden rahoitusta ja sen riittävyyteen vaikuttavia tekijöitä ja olosuhteita. Kunta-alan unioni ry:n mielestä välittömänä toimenpiteenä asian suhteen olisi perustaa eri osapuolista koostuva työryhmä, jonka tehtävänä olisi seurata ja valvoa kuntaeläkkeiden rahoituksen tilaa, siinä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia sekä pohtia ja ehdottaa keinoja joilla rahoitus turvataan.

Kevan tehtävä ja rooli

Kevan asemaa ja roolia on historiallisesti pidetty enemmän osana perustuslailla suojattua kunnallista itsehallintoa kuin sosiaalivakuutusta hoitavana eläkelaitoksena. Selvitysmies Ahtela avaa selvityksessään ansiokkaasti Kevan aseman muuttumista eläkejärjestelmän perustamisajankodasta 1960-luvulta nykypäivään. Kevan rooli on vuosikymmenten aikana muuttunut hyvin vahvasta kuntien itsemääräämisoikeuden määrittämästä laitoksesta yhä enemmän yksityisen eläkejärjestelmän eläkelaitosten kaltaiseksi toimijaksi.

Tätä ilmentää mm. eläketurvan sisällön muuttuminen lakisääteiseksi Kevan oman eläkesäännön sijaan ja palkansaajajärjestöjen edustuksen lisääntyminen Kevan hallinnossa.

Kunta-alan unioni ry:n mielestä tämä kehitystrendi on ollut niin vakuutettujen kuin koko kunnallisen eläkejärjestelmän kannalta positiivista ja järkevää. Kunta-alan unioni ry näkee loogisena ja luontevana sen, että tämän suuntainen kehitys Kevan asemassa jatkuu myös tulevaisuudessa.

Eläkemaksusta määrääminen

Selvityksessä ehdotetaan kunnallisen työnantajan eläkemaksun määräämistä koskevien menettelytapojen muuttamista yksityisen TyEL-järjestelmässä sovellettujen käytäntöjen mukaisiksi. Nykyjärjestelmässä yksityisen puolen työnantajien ja työntekijöiden eläkemaksuista sovitaan työmarkkinoiden keskusjärjestöjen välillä. Kuntapuolen työntekijöiden eläkemaksu määräytyy yksityisellä puolella sovitun työntekijöiden eläkemaksun mukaiseksi. Kuntatyönantajien eläkemaksun suuruudesta päättää Kevan valtuuskunta. Kunta-alan unioni ry kannattaa ehdotettua muutosta, jossa sekä työnantajien että työntekijöiden eläkemaksun suuruudesta päätettäisiin työnantaja- ja työntekijäpuolen välisissä neuvotteluissa Kevan toimiessa neuvotteluissa asiantuntijana.

Työmarkkinajärjestöjen rooli Kevan hallinnossa

Kunta-alan unioni ry näkee hyvin tärkeänä sen, että kunnallisilla pääsopijajärjestöillä Kevan jäsenyhteisöjen työntekijöiden edustajina on edustus Kevan hallinnossa. Selvitysmies Jukka Ahtela esittää selvityksessään Kevan osalta harkittavaksi siirtymistä samankaltaiseen hallintomalliin kuin yksityisen puolen TyEL-järjestelmässä, jossa eläkelaitosten hallinnossa ovat edustettuna vakuutuksenottajat ja työmarkkinoiden keskusjärjestöt. Kunta-alan unioni ry:n mielestä Ahtelan ehdotusta on hyvä harkita ennakkoluulottomasti eri näkökulmista ja harkita mitä se voisi tarkoittaa Kevan hallinnossa.

Kunta-alan unioni ry pitää ehdotuksen sisältyvää perusajatusta työmarkkinajärjestöjen roolin vahvistamisesta Kevan hallinnossa kannatettavana asiana.

Kilpailunäkökulma

Selvitysmies Ahtela on selvityksessään tuonut esiin erilaisia kilpailuoikeudellisia kysymyksiä, joita KuEL- ja TyEL-järjestelmien rajapinnoissa on mahdollisesti olemassa. Kunta-alan unioni ry:n mielestä Ahtelan ehdotus tällaisten väitteiden tutkimiseksi epäselvyyksien hälventämiseksi samoin kuin mahdollisten todellisten ongelmien selvittämiseksi on järjestelmien näkökulmasta perusteltua. Kunta-alan unioni ry:n mielestä päällimmäisenä ja tärkeimpänä näkökulmana on pidettävä vakuutetun näkökulmaa. Esimerkiksi kunnallisen eläketurvan mukaisen lisäeläkkeiden siirtymättömyys työnantajavaihdostilanteissa on ennen muuta Kevan jäsenyhteisöjen palveluksesta yksityiselle sektorille siirtyviä työntekijöitä koskeva "kilpailullinen ongelma".

Tyel-järjestelmän piirissä olevalla uudella työnantajalla ei pääsääntöisesti ole mitään velvollisuutta kompensoida palvelukseensa kuntasektorilta siirtyneen työntekijän lisäeläkettä, sen enempää kuin ulkoistamisen tehneellä vanhalla kuntatyönantajallakaan.

Yhteenveto

Julkisen sektorin eläkkeitä hoitava Keva on Kunta-alan unioni ry:n mielestä nykyisellään hyvin toimiva eläkelaitos, jonka kanssa palkansaajajärjestöillä on toimiva yhteistyö esimerkiksi työhyvinvointi- ja työurakysymyksissä, joissa kunta-alaa voidaan pitää edelläkävijänä. Kunta-alan unioni ry:n mielestä Keva on tulevaisuudessakin työntekijöiden eläketurvaa hoitava eläkelaitos, kunhan sillä on siihen toimintaedellytykset ja järjestelmien rajapinnoilla olevat asiat on asianmukaisesti selvitetty.

Kunta-alan unioni ry suhtautuu kokonaisuudessa myönteisesti Ahtelan selvityksessä tuotuihin uusiin ja osin hyvinkin radikaaleihin näkökulmiin ja pitää perusteltuna esitysten jatkojalostamista. Osa ehdotuksista on luonteeltaan sellaisia joiden selvittäminen, valmistelu, näiden pohjalta tapahtuva päätösten tekeminen ja päätösten toteuttaminen on mahdollista tehdä nopeallakin aikataululla. Jukka Ahtelan ehdotus, jossa Keva muutettaisiin työeläkeyhtiöksi lienee sen kokoluokan kysymys erilaisine ulottuvuuksineen ja näkökulmineen, että se taloudellisen välttämättömyyden ja poliittisen tahdon löytyessäkin tarvitsee suhteellisen pitkän ajan toteutuakseen. Kunta-alan unioni ry:n mielestä Kevan mahdollinen muuttaminen työeläkeyhtiöksi ei sinällään ole itsetarkoituksellista, vaikka esimerkiksi Kevan hallintoa alettaisiin järjestää samankaltaiseksi TyEL- järjestelmän kanssa.

Työntekijöiden näkökulmasta eläkelupauksen pitävyys on perustavanlaatuisin kysymys jolle alisteisia ovat kysymykset muodosta tai tavasta hoitaa asiat. Eläkelupauksen pitäminen edellyttää kunnossa olevaa kuntaeläkkeiden rahoituspohjaa. Tämän vuoksi Kunta-alan unioni ry:n mielestä on perusteltua selvittää ja tutkia eri näkökulmista selvityksessä tehdyt esitykset liittyen Kevan asemaan kunnallisessa eläkejärjestelmässä.

Jarkko Eloranta
puheenjohtaja
Kunta alan unioni ry